

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Pravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nemšk pedagogiški list o naših realkah.

Tistim nemčurjem in „kulturträgerjem“, kojim nij nikdar dovelj nemščine v naših šolah, naj povemo na kratko, kaj o naših realkah piše nemški strokovnjaški list „Zeitschrift für das Realschulwesen, zvez. IX., l. 1881“ v članku: „Stand und Besuch der öffentlichen und mit Oeffentlichkeitsrecht versehenen privaten Realschulen und Realgymnasien zu Ende des Schuljahres 1879/80“.

Članek nam podaja statističen pregled o realkah in realnih gimnazijah cislajtanskih. Iz obširnega poročila naj priobčimo, kar se tiče Slovencev.

Koj na drugej strani našteva realna učilišča posameznih kronovin ter primerja tem številom število prebivalcev.

Štajerska	ima 4 realke,	1 za	303.100	preb.
Kranjska	„ 1 realko,	„ „	481.200	„
Koroška	„ 1 realko,	„ „	348.700	„
Trst	„ 2 realki,	„ „	72.200	„
Goriška	„ 1 realko,	„ „	210.200	„
Istra	„ 2 realki,	„ „	147.900	„

Ta števila jasno kažejo, da je Kranjska izmed imenovanih kronovin najslabeje oskrbljena z realnimi zavodi, Trst pa najbolj v celem Avstriji. Pisatelj dodaje sledečo, za nas velevažno opazko:

„Mag auch das Bildungsbedürfniss der Bewohner der verschiedenen Provinzen und die Geneigtheit, von bestehenden Lehranstalten Nutzen zu ziehen, nicht gleich hoch und lebhaft sein, so kann doch nicht geleugnet werden, dass mit so gering gebotener Gelegenheit zur Ausbildung in den Realien, wie es in Krain der Fall ist, dem Fortschritte geradezu Hemmnisse geschaffen werden.“

Na to preide pisatelj na učni jezik ter piše: Na Štajerskem, kjer prebiva 37% Slovencev, je učni jezik v realkah povsè nemški.

Na Koroškem z 31% Slovencev j. učni jezik le nemški.

Na Kranjskem s 94% Slovencev učni jezik le nemški.

Na Goriškem s 67% Slovencev učni jezik le nemški.

Na Tržaškem s 54% Slovencev, 36% Lahov (torej 10% Nemcev) je učni jezik na 1 realki le nemški, na 1 pa le laški.

V Istri s 56% Hrvatov na 1 realki le nemški, na 1 le laški učni jezik.

„Diese Zahlen beweisen wohl, es sei dem gerechten Ansprüche einzelner Sprachstämme, namentlich der Slovenen, Srbo-Kroaten nach Mittelschulen zur Realbildung, in welchen der Nachwuchs dieser Stämme dem Unterrichte mit vollem Verständnisse folgen kann, entgegen zu kommen.“

	Slovencev	Nemcev	Lahov
Na Štajerskem	22,	452,	12.
„ Koroškem	11,	167,	3.
„ Kranjskem	112,	101,	22.
V Trstu	9,	77,	423.
„ Gorici	26,	32,	99.
„ Istri	1,	42,	90.
	1 Hrvat.		

Koliko Slovencev so nam, posebno ob naši periferiji, na Štajerskem, Koroškem in Istri mej Nemce in Lahe ukradli, tega statistik ne pove, pač pa pristavlja sledeče:

„Diese Zahlen werden zu neuen Belegen für die Richtigkeit des im Vorhergehenden bezüglich der Unterrichtssprache der Realien Ge-

sagten. Denn wenn von den 94% Slovenen Krains nur 50 Procente an den Realschulen gefunden werden, so wird diess gewiss nicht bloss durch einen geringeren Bildungsdrang dieser Sprachstämme, als vielmehr durch den Mangel von Lehranstalten, deren sie sich mit genügendem Erfolge bedienen könnten, zu erklären sein.“

Te besede naj si šolski krogi vseh kronovin, kjer prebivajo Slovenci, kot vodilo svojemu postopanju dobro zapomnijo, pa tudi zastopniki naši v državnem zboru naj je vladi zopet in zopet odločno povedó. Kajti v tem članku nam nemški pedagogiški list, ki celo nij prijatelj Slovanom, pošteno pred vsem svetom potrjuje, da se nam po zdanjem zistemu srednjih šol grozovita krivica godi, krivica zatgadelj, ker imamo sploh premalo zavodov za narodno prosveto, še bolj pa, ker naše srednje šole s samo nemškim učnim jezikom narodno omiko in izobraženje naravnost ovirajo.

Tako sodi nemški strokovnjaški list, ki je mej prvimi v Avstriji. Kaj porečeta k temu ljubljanska „Schulzeitung“ in graška „pädagogische“? Kdaj se bosta vidve naučili tako vzvišene nepristranosti?

Mi pa, ki se uže leta in leta borimo za princip pedagogično osnovanih, t. j. slovenskih šol, dobili smo od poštenega nasprotnika spričevalo, da ta naš princip je jedino pravi, ker je pedagogičen. Vsled tega pa smemo tem odločneje trditi, da se vsi tisti Nemci in nemčurji, ki nas s samo nemščino pitajo, krive store prav silne hudobije nasproti celemu narodu slovenskemu. Največjo hudobijo pa uganja nemški „schulverein“, ki pod krinko „kulture“ podmituje nevedneže in podkupa breznačajne

Listek.

Slavnostni govor

pri svečanosti

Štefana Modrinjaka.

Govoril Božidar Raič v Dravskem Središču na 25. den meseca septembra 1881.

(Dalje).

Temu pritrjujô imena gor, krajev, vod, recimo: Pohorje, Mura, Drava, Sava, te reke po slovenskih tleh tekoče in deroče imele so uže za davnih Rimljanov ta slovenska imena, je li jih imajo od Rimljanov, kateri slovanščine niti poznali néso? V tem nas krepe znanstvene raziskave našega učenega starinoslovca Davorina. — Uže v Vodniku klila je pomisel na združenje, slovenščine s hrvaščino, kar se je trudil kesneje pospešiti Stanko Vraz in več njegovih častilcev. Jarnik († 1844) učil in

budil je zatirane Korošce s pesnimi in mnogimi koristnimi spisi. Na Štajerskem obdelovali so v onej dobi naše slovensko književno polje Primic, Narat, Jaklin . . . Cvetko, bivši okrožni dekan v Ptuj in od 1848. leta v Ljutomeru, na glasu kot najboljši cerkveni govornik slovenski, česar sem se sam prepiral. Ko je 1812 Schneller, profesor občne zgodovine na graškem vseučilišču odstopil, popitan, kdo bi na njegovo mesto sel, odgovoril je: ne poznam za to stolico zmožnejšega namestovalca, nego je g. Franc Cvetko, bogoslovec četrtega leta na graškem semenišču, in ta je potem leto dni razkladal zgodovino; klanjal se je tudi Vili pekinji. Najrodovitnejši pisatelj in deloma pesnik bil je slavnoznani župnik Anton Krempelj, kateri razve obilno družih spisov slovi po knjigi: „Dogodivšine Štajerske zemlje“, s posebnim pogledom na Slovence. Tu očividno kaže strašne kri-

vice in bridke rane, ktere so Slovenci pretrpeli od tujcev, pa tudi šiba naše sprednike, kedar so proti svoji koristi in slavi delali v prid sovražnikom. Na strani 25. graja po pravici Slovence zato, ka je Slovenec od nekda tak bedak, ka drugih proso brani, svoje pa daje vrabljem pozobati. S tem je rodoljubni Krempelj rekel, ka Slovenec nespametno dela, ako brani in se bori za tuje pravice, koristi in jezik, svoje pa v nemar pušča, zanemarija odbrano svojo slovensko besedo, za pravice svojega naroda pa malo skrbi, kukavico krmi, a lastne mladiče glad mori. Na strani 158. pripoveda (po Jul. Caesar. IV. 418): „gospoda (razumevaj neslovenska) je rekla, da kmetovje in prosti ljudje, posebno Slovenci, naj z junci senojedo in z njimi se ima delati kakor z osli“. Slovenci! ako je nemška gospoda naše slovenske sprednike devala v vrsto navadne živine

učitelje, da za srebernjake Iškarijotove brezvestno prodavajo svoj narod.

Iz zgoraj navedenih števil pa sledi za nas Slovence še druga žalostna prikazen, posebno ako se oziramo na število Nemcev in Lahov v naših realkah. Ako so ta števila le na pol resnična, nam še vendar brez usmiljenja očitajo, da smo Slovenci na vseh realkah v ogromnej — manjšini. (Štastik je samo Lahov v cislajtanskih realkah naštel 881, Slovencev pa komaj 186, v Istri celo samo 1 Slovenca in 1 Hrvata.)

Poguben zdanji zistem, malo upanja do tehniških služeb, revščina mej ljudstvom, pa tudi naša malomarnost so uzroki tej slabej prikazni. Ako pa mi zaostajamo, ko naši sosede, dobro spoznavajoč vrednost realne puke, v tej stroki napredujejo, si sami zapiramo vrata do boljše bodočnosti; kajti ako nimamo dovolj realno izobražene, za narod čuteče inteligence, tudi nimamo moči, ki bi v gmotnem oziru zastopali in uspešno branili koristi naroda nasproti sebičnemu materijalizmu zdanjega veka.

Torej tudi to — v preudarek!

Žalčan.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 15. nov. [Izv. dop.]

Po šestmesečnem prestanku zbrali so se poslanci zopet v starej lesenjači, ker nova palača še ni dodelana. Videli smo zopet vse stare obraze na levem in desnem in tudi na ministerskih klopih, še celo g. ministra Conradada nijsmo pogrešali, dasi je proti koncu poslednje sešije baje bil zbolel in ni prihajal v zbornico, zlasti ne, ko se je obravnavalo o češkem vseučilišču. Počitnice pa so moža zopet tako ozdravile, da čuti v sebi potrebno moč, še dalje sedeti na ministerskem stolu in vsaj v učnem ministerstvu ohraniti stare Stremajerjeve tradicije.

Predsednik Smolka prične sejo, a kar je govoril, to vedo le stenografi, toliko je bilo ves čas truša in šuma v zbornici. Še le ko se vzdigne finančni minister Dunajevski, da predloži proračun za leto 1882., postane tiho in pazno poslušajo na levi in na desni.

Ko je lani isti finančni minister prvič stopil pred zbornico s proračunom za l. 1881., gledali so ga levičarji z ironičnim posmehom in mej njegovim govorom je bilo dostikrat slišati sikanja in oho-klicev. Tačas se je tem gospodom še nemogoče zdelo, da bi zdanja večina imela moč ravno tako izurjene v finančnih zadevah, kakor si sami od sebe domišlju-

jejo Plennerji, Depretisi itd., dasi so ravno ti finančni geniji ustvarjali vedno višje deficite in državne finance zdanji večini prepustili v takem neredu, da bo še več let treba, predno se odpravi deficit in uredi normalni budget, v katerem so stroški pokriti po prihodkih. Minister Dunajevski ne more čudežev delati, a pripoznati se mu mora, da se bliža danj mu nalogi, v ravnotežje spraviti budget. Minister je stvarno, mirno in hladnokrvno razložil finančno stanje, ter ni prikrival, da bo treba državne prihodke pomnožiti.

Levičarji so ministra tiho in pazljivo poslušali in ni edenkrat mu nijso, kakor so to lani delali, vmes klicali. Sploh je bilo opazovati, da je opozicija nekako potrta in da njima več onega poguma, s katerim so še lani vlado napadali. Večina pa se čuti dovolj krepko, lotiti se potrebne upravne reforme, da se zmanjšajo stroški in omeji birokratska vsemočnost. Ko je tedaj minister naznanil, da je cesar 12. t. m. podpisal ukaz, da se mora sestaviti komisijon neodvisnih, v upravnih zadevah izvedenih moči, ki bodo imeli nasvetovati potrebne reforme v državni in deželni upravi, pozdravljali so poslanci to izjavo z živahnimi bravo-klici. Sploh je cela razložba finančnega ministra naredila prav dober utis in celo borza je pokazala svojo zadovoljnost s tem, da je državna renta poskočila za $\frac{1}{2}\%$ višje.

V klubu desnega centra je g. predsednik grof Hohenwart naznanil, da je g. baron Gödel izstopil iz upravnega odbora „Länderbanke“, zlasti z ozirom na to, da kakor predsednik železniškega odseka državnega zbora ne bo prišel v kake kolizije, ker bode „Länderbank“ podvzela več železniških stavb in sploh imela mnogo opraviti z državo, tako da bi se g. baronu Gödelu lahko očitalo, da dela pristransko v prid „Länderbanke“.

Grof Coronini je pri vstopu od vseh strani bil pozdravljan. Vsedel se je v sredini na sedež pokojnega grofa Manasfelda, a pristopil še ni nobenemu klubu.

„Fortschrittsklub“ in levica se hočeta združiti v jeden klub s čisto nemškim značajem. S tem bodo le sami sebe oslabili, ker v tak nemški klub ne morejo vstopiti zdanji pristaši italijanski in kar jih je nenemske narodnosti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. novembra.

Denes prinašajo vsi listi dolge članke o stanju avstrijskih financ. Kakor je

bilo pričakovati, ustavovorni listi dolžni zdajnjega finančnega ministra, da tira z vedno rastočimi stroški državo v propad. Ustavovorni listi si ne morejo kaj, da bi ne hvalili prejšnjih ministerstev blagonosne reforme, na katerej gloje zdanje ministerstvo. Pri tem velikačenji in zabavljanji pa pozabijo povedati, da ima zdanje ministerstvo se tudi boriti z velikimi grehi v finančnem gospodarstvu, katere so zakrivila prejšnja ministerstva. A dobivalo se bode iz raznih virov, kakor smo uže včeraj povedali, več dohodkov, tako, da se bodo ustvarilo ravnotežje mej stroški in dohodki. Da pa je zdanjemu ministerstvu res ležeče na zboljšanje naših financ, se jasno razvoda iz tega, ker hoče zmanjšati upravne stroške s tem, da je stavilo predlog, da se skliče komisija neodvisnih moči, ki se ima posvetovati kako se ima uprava storiti priprostejša. Ministerstvo, kakor tudi Dunajevski sam ne, pa ne zna čarati, da bi kar na jedenkrat zacelilo rano, katero so vsekali državi prejšnji ministri. S finančnega ministra načrti moremo povsem biti zadovoljni. — Prihodnja seja državnega zbora je jutri. Na dnevnem redu bodo vladni predlogi, katere je zbornica predložila v prvej seji.

Vnanje države.

V Sofiji so pri volitvah v državni svet zmagali konservativni kandidati povsodi z veliko večino, izvzemši Varno in v Kistendilu, kjer so radikali prodrli.

Francosko novo ministerstvo je torej gotovo. Gambetta je predsednik in minister za vnanje zadeve, Eugene Spuller je državni tajnik; Waldeck-Rousseau, minister za notranje; Bert Paul, minister za uk; Campenon, vojni minister; Allain-Targé, finančni minister; Rayal, minister za javna dela; Cockerý, minister za pošto; Maurice Rouvier, minister za kupčijo, kolonije in merkantilno marino; Cazot, justični minister; Goujerard, minister za vojno marino; Deves, za poljedelstvo; Proust, za obrt.

Italijanski vojni minister se v jednomer peča z reorganizacijo vojne, on misli za zdaj 36 rezervnih in 36 deželno-brambenih planinskih kompanij ustanoviti. Mari misli na kako akcijo?

Knez Bismark še ostane na svojem mestu. Kakor se sklepa iz slednje avdijske, ki jo je imel s cesarjem, vlada mej njima največje sporazumljenje. Stari Bismark je le grozil.

V Arabiji se je pričelo v slednjem času veliko gibanje mej prebivalstvom, Arabci hote postati neodvisni, vstaja v Hedžas je baje uže pred durmi. Zato se v Carigradu vsak dan posvetujejo, kako bi bilo možno za tretji v Arabcih hrepenenje po neodvisnosti.

Dopisi.

Plovdiv (Filipopolj) 6. nov. [Izv. dop.] (Oblastno sebranje Iztočne Rumelije.) Bolgarija, razdeljena po berlinskem kongresu v severni in južni del — kneževino Bolgarijo in Iztočno Rumelijo — ima vsled tega tudi različen političen razvitek v vsakem

in še deloma nas dnes devlje, je li se je potle čuditi, če se je (1515. l.) 80.000 Slovencev pri Brežicah zbralo in nad gospodsko zdignolo?

Cerovčana Stanka Vraza imamo za prvega pesnika na Malem Štajerji pisavšega v književnej hrvaščini. Jemu kot junaškemu borilcu za narodne pravice v besedi in pismu, kot vzoru iskrenega narodnjaka, kot slovitemu pesniku in zastopniku jugoslovanskega združenja v srbsko-hrvatskem pismenem jeziku priredili so lani na 8. den meseca septembra Hrvati in Slovenci svečanost, kake še slovenska zemlja ni slavila. Živela vzajemnost jugoslovanska!

Radomerščan dr. vitez Fr. Miklošič sveti se po izrednej učenosti, po premnogih knjigah, ktere je spisal, in po množini staroslovenskih spomenikov, ktere je na svetlo spravil kot veličanstveni učenjak v slovanskem jezikoslovju; slovenska mati še mu ni poro-

dila vrstnika. Čast njegovim ogromnim znamenostim.

Vrnimo se v začetje tega stoletja, ondi nahajamo mej drugimi črstmimi borilci našimi velečastnega g. Štefana Modrinjaka kot predstavnika slovanske pomisli na Slovenskem Štajerji; on je bil onda po Levoslavu Volkmeru prvi pesnik panonske grane kakor Vodnik in Jarnik panoge korotanske.

Modrinjakov dom je Dravsko Središče, kder je beli svet ugledal dne 23. decembra 1774. leta na torišči sedanjega domovanja poštovanega župana Davorina Čulka. Tri razrede gimnazijske završil je v svobodnem mestu Varaždinu, kamor še dandanešnji vzhodni Slovenci pošiljajo v nauke svoje sinove, vsaj ondi in posebno v obširnej okolici žive črstva, krepka, jedrna in krasna kajkavščina, ktere se mladiči gladko privajajo kot čistej panonske slovenščini, ta kraj je itak spadal v ko-

lotač Slovenskega kraljevstva,*) kakor piše Andrej Jambrešić 1742. leta v svojem Latinsko-slovensko-nemško-magjarskem slovarji na strani 925., omejenega Dravoj in Savoj. Ostale nauke z modroslovskimi in bogoslovskimi vred dodelal je dnešnji slavljeneč v Gradci, kder so imeli slovenski vseučiliščniki skoro od začetka tekočega stoletja narodno ognjišče in vadnico za narodni jezik, ter se po takem primerno pripravljali na bodoče poznanje mej svojci. Od 1801. do meseca oktobra 1805. kaplanoval je v sekovski vladikovini na Slovenskem v bližini svojega rodišča, potem župnikoval pri sv. Tomaži do 1. maja 1814. leta, a odsle pri sv. Miklavži, kder je dne 8. oktobra 1827. leta od kaplje udren naglo umrl. — Bil je srednje in močne postave in

*) Drugo je bilo za one dobe Hrvatsko kraljestvo. Vidi Jambrešić str. 159 pod besedo Croatia.

delu. Kneževina, kakor znano, pretrpela je v kratkem času dosta prememb v svojem političnem življenji, mej kojimi je novejša, ki je dobila v soištovskem sebranju 13. julija t. l. svojo osnovo, še zdaj obstoječa, in bo brž ko ne ostala skozi 7 let nespremenjena.

Mej tem ko torej v Sofiji narodno sebranje nema več svoje prvobistne lastnosti in se bo shajalo samo za vprašanja finančialna in gospodarstvena, a druge državne poslove bo vršil državni svet, obstoji si tukaj v Plovdivu oblastno (provincijalno) sebranje Iztočne Rumelije še v onej obliki, kakor je bilo stvoreno po evropske komisiji, ki je napravila „organični ustav“ te provincije vsled sključenja berlinskega dogovora. Pravice tega sebranja ali zbora so se ve da tudi jako omejene, in bi se mogle primerjati samo pravicam, ki jih imajo avstrijski deželni zbori. A v tem oziru vrši si oblastno sebranje pošteno že 3 leta svojo dolžnost: votira proračun, razne zakone za pravosodje, šolstvo, administracijo itd., kateri pa trebajo, da se potrdi od sultana prej, nego stopijo v krepost.

Tako je stopilo po pozvanji glavnega upravitelja Iztočne Rumelije, kneza Bogoridesa, tudi koncem preteklega meseca v svoje tretje redovno zasedanje. Ker imam priliko biti za sedaj nekaj časa tukaj v prestolnici južne Bolgarije, hočem vam v kratkem opisati življenje in dela tega najiztočnejšega in najmlajšega parlamenta mej vsemi v Evropi.

Poslancev je 56, mej katerimi jih knez imenuje 10, drugih 10 sedi po pravu v sebranju (virilisti), to so škofi in načelniki raznih verskih družb, a ostalih 36 se izbere od naroda. Vsi so ljudje naobraženi, večina od teh je svršila svoje nauke v Parizu, Beči, Pragu, Londonu, Petrogradu itd., in vsak govori razen bolgarski in turški še koji drugi evropski jezik, posebno francoski ali angleški. V samem sebranju so trije deželni jeziki v rabi: bolgarski, novogrški in turški. V teh se tudi govori prestolni govor.

Mestnosti sebranja so prav lepo prirejene, gotovo so lepše, kakor graške ali ljubljanske; leže bolj na kraji mesta tik desnega brega reke Marice, ki je tukaj tako velika kakor Sava pri Zagrebu. Sebranje ima svoje kancelije lepo urejene, sedaj se je ustrojil tudi stenografični bureau. Seje so navadno vsak drugi dan od 1.—5. popoludne.

Mej predmeti, ki so došli do zdaj na dnevni red, imam omenjati: adresno na kneza Bogoridesa, razne interpelacije, izbore raznih

odborov, zakon za činovniške plače, kakor tudi zakon za svobodo tiska; a v odborih se razpravljajo: budget za 1882/3, zakonska osnova za gradske davke (octroi), zakonska osnova za napravo cest, zakon za prava in dolžnosti policijskih komisarjev, zakon za pristanišče velikih in malih ladij v Burgasu, zakon za okrožne in vrhovne sodnije itd.

Razprave v sebranju tečejo mirno; govori so bolj stvarnega sadržaja; strank v saboru v pravem smislu nij, in debate se vrte o potrebah dežele, a ne o osebnih prepirih. Zdanji direktorji (ali kakor bi se drugod reklo ministri) so precej po volji sebranja; samo proti jednemu, ki je pa že prej demisijoniral, se pojavljajo razne pritožbe, in bo imel brž ko ne odgovarjati zaradi raznih nerednostij.

Sebranje izbira početkom vsake sesije „postojan komitet“, ki odgovarja našim deželnim odborom. Predsednik tega odbora je do zdaj Ivan E. Gešov, ki je mož jako izobražen, je propotoval skoro celo Evropo, a studije dovršil v Londonu. Govori dobro francoski, angleški in nemški. Potoval je tudi po Slovenskem, in pripovedoval mi je, kako mu je dopadalo, ko je, potujoč iz Trsta mimo Gorice, nagovoril jedno seljanko, koja je prodajala hruške na kolodvoru, v bolgarskem jeziku, a ta mu je odgovorila v njemu čisto razumljivem jeziku (slovenskem), kar nij mislil najti v takej daljini od bolgarske dežele. Krivo je torej, ako nam kažejo naši nasprotniki, da se ne razumemo mej seboj pojedina slavjanska plemena. — Isti g. predsednik pozna tudi dobro politične razmere Slovencev; pozna Ljubljano, in jako se je interesiral za našega očeta Bleiweisa; a motril je tudi s pozornim očesom razprave ljubljanskega in zagrebškega sabora.

Vidite, zanimajo se torej tudi drugi oddaljeni bratje živo za Slovence, kako ne bi se ti zanimali za one?

V obče se mora priznati, da so Bolgari Iztočne Rumelije mnogo višje v naobraženosti, nego Bolgari kneževine, in tudi mnogo višje nego se v Evropi morebiti misli.

A v kratkem nas bodo tudi dosegli, kajti sodeč po napredku v teh 3 letih storilo se je toliko mnogo, da se sme reči, da njihovi koraci naprej so gigantični.

Ako še dodam, da je Plovdiv dosta lepo mesto, in da spomina na evropska mesta, nadejam se, da bom imel priliko v kratkem ne samo Plovdiv nego i Jedrene (Adrijanopelj) in

Carigrad obširneje opisati. A kar se tiče podnebja, imamo še tukaj prav toplo solnce in prekrasne dni, mej tem ko čitam da je pri vas že sneg in mraz. A. B.

Iz Belega grada 10. nov. [Izviren dop.] (Metropolit in njegov namestnik — Zbor novinarjev — Srbske srečke — Naša železnica.) Brali ste, da je pri nas pravi „darmar“ v našej pravoslavnej crkvi. Naš metropolit, ki je bil več od 25 let glava našega duhovništva in prvi zastopnik pravoslavne vere v Srbiji, padel je iz devetih nebes v sedmi pekel. Ukaz knežev vzel mu je višepastirstvo — menda za vselej. Kar je v duševnem pomenu rimokatoliškem v Hrvatskeji in Sloveniji Strossmayer, to je bil Srbom metropolit Mihajl. Z besedo in denarji podpiral je narod in vsaka njegova podjetja, ter pridobil ime v srbskem narodu, katero mu najčrniše obrekovanje odvzeti ne bo moglo. Ko je še Turčin po mestu gospodaril, nasprotoval mu je vladika Mihajl pogumno in ko je starček doživel, kar je željno pričakovalo toliko rodov našege plemena, ko je doživel, da vidi nezavisno zemljo, mora izpiti kozarec z grenko pijačo in oddati človeku največjo crkveno oblast, človeku, ki je bil po nemoralnem življenji in vsled družih večjih in manjših pogreškov zgubil službo in poštenje. „Nolite projicere subus margaritae“, je tukaj popolnoma na mestu. Denašnja vlada je komaj čakala, da je Mihajla odstranila, ker je bil velik prijatelj Rusiji. Prvi, kateri je prišel novemu zastopniku metropolitovemu čestitat, bil je avstro-magjarski poslanik baron Herbert in njegov tajnik Pintar. Kedor ve, da je naša zdanja vlada povsem od magjarske vlade zavisna, bo to lahko razumel. Metropolitu dohajajo vsak dan od vseh strani zaupnice. Stvar je resna, kolikor največ mogoče. Narod čisla tega moža in se bo težko od njega ločil. Kakor koli stvar izpade, za zdanko vlado je to velika zašunica. Ristić se pa smeje.

V nedeljo imeli so tukajšnji novinarji zbor, v katerem so se posvetovali, kaj bi bilo storiti, da se novinam bodočnost utrdi. Zastopanih je bilo 14 novin. Na predlog dra. Gjeorgjeviča sklenilo se je, da se naredi fond novinarski. Pravila izdelala bode se do prihodnje nedelje.

Pojuteršnjem bo prvo izsrečkanje srbskih državnih srečk. Tukaj bi se jih bilo moglo mnogo prodati, ali nij jih bilo.

Naša železnica gre s polževim potom naprej. Vse stoji in čaka, menda, da pride

prilicno obilnega života; obraz mu javlja duhovite poteze, čelo je visoko in lepo obokano, oči žive, ustnice malo napete, — krasna osoba. Poznavalci hvale ga kot človeka umnega, učnega, blagega, veselega in postrežljivega, vestnega in delavnega gospodarja; spovedni posel našel ga je večkrat na njivi plužečega, ali pa v Kostanjevji kolje izdelavajočega.

Uradnik popisavajoči pokojnikovo zaostatino, razčesol je vsak spis, kder je videl slovenske črke, ter skozi okno vrgel na smetišče in tako je večina Modrinjakovih spisov in pesnij bila uničena. — Slovenec! je li ti ne vzkipi krv vsled takega peklenskega dela od strani pisarja škricarja? Jegova dolžnost bi bila vso najdeno ostavščino urediti, a ne pokončati svetlih uspehov mnogoletnih trudov zato, ker so kazali častno lice slovensko. Narod slovenski izreka opravičeni stud nad toliko gnjusnim činom. — Kolika sreča, ka je bratič jegov Lovro Modrinjak, — oča dr. Mo

drinjaka, vračnika v Mariboru, kateri nam je pokojnikov kip na porabo poklonil — nekoliko prvlje odnesel snopič pesnij od svojega strijca v Središče. In to so jedini pesniški ostanki, in v teh se zrcali in gloti jegov značaj, narava in rodoljubje. Raszodba o njih ne spada v slavnostni govor.

Kadar počina narod se prebujati in zavedati, pesniki z iskrenimi in navduševalnimi spevi igrajo prvo kolo, drameči in na delo budeči dremance in zaspance, primerjaj budnice: Hej Slovani; Čuj junaški slave sin; Kde dom je moj; Naprej zastava slave... Tako je že v davnej dobi 1813. leta narodni Modrinjak zložil pod naslovom: Amico Cvetkoni, žarko pesen, katera je označevala ondašnje narodne razmere, netila pravo ljubezen do lepe slovenske domovine in do milega jezika slovenskega, a neugasljivi črt žarila proti zaničevalcem našega naroda in zatiralcem prekrasne besede slovenske. Modrinjak

speva: Zadnji človek je na sveti, ki svoj rod za nič drži. Iz teh dveh vrstic iskri ognjena ljubezen do svojega roda, kateri govori Cirilom in Metodom posvečeni jezik slovenski, čegar prijazni zvek ugodno zvenči po vseh krajinah, koder dične Slovenke svoje vilinske glasove poklanjajo mičnim popevkam. Kde žive ta slovenski rod? Odgovarjam: v lepej ali raztrganej in razkosanej domovini slovenskeji, namreč na Malem Štajerji nas je 460.000, in smo v menjšini proti nemškim Štajercem, zato pa tudi nič ne opravimo po svojih poslancih v deželnem zboru graškem in če bomo je še 100 let tamo pošiljali, brez haska je, vsaj so ti nemški sosede izrekli po svojem poslanci: mi vam Slovincem ničesar ne dovolimo, če so tudi vaši zahtevi pravični. Take nemške sosede imamo!

(Dalje prih.)

sneg, da bo bolj mehko. Naši podjetniki so, kakor oni v sv. evangeliji: Abraham je rodil Izaka itd. Bortoux je prodal železnico nečaku Berangeru, Beranger Vitalisu, Vitalis Niedenthalu, ki je pobegnil. Od pobeglega Niedenthala prevzel je delo Berger, ki pa nijma drobica. Če bo šlo tako naprej, bo železnica gotova, kadar se bo pisalo 9999. leta po Krist. rojstvu.

Domače stvari.

— („Krainischer Lehrerverein“) uže dve leti nij imel nikakešnega zbora, katerega je zavezan po pravilih sklicati vsako leto. Ko se je slovensko učiteljsko društvo s svojim občinim zborom pred dvema letoma nekoliko zakasnilo, takrat je očital g. Linhart društvu, da niti več ne obstoji, ker nij imelo občnega zbora. Kaj pa „Krainischer Lehrerverein“, ki uže dve leti nij imel občnega zbora, ali obstoji še? Si zapomnimo!

— (Krojaško podporno društvo) v Ljubljani ima v nedeljo popoldne v gostilni „Bierquelle“ javni shod o društvenih zadevah, h kateremu so povabljeni mojstri in delavci.

— (Potres,) precej močan, čutili so v 4. dan t. m. v Radečah na Dolenjskem.

— (Iz Črnomlja) se piše, da je narodni župan, g. Franjo Šusteršič, osnoval prostovoljno požarno stražo. Pri prvem pozivu vpisalo se je 49 delalnih članov. Mil. g. škof Vrtin bil je v domačej rojstni vasi v Dubličah jako slovesno sprejet. Govoril je skoro vse slovenski. Povrne se skozi Ljubljano, Beč, Prago, Köln, Belgijo in London.

— (Iz Bistrice) se nam piše: Poročilo v „Slov. Nar.“ zaradi prodaje vode Tržačanom je pomanjkljivo. Večji del Bistričanov kakor tudi mlinarjev na vodi Reki, v katero se Bistrica izliva, pogodilo se je s Tržačani za vodo in sicer bi voda tekla od 8. ure zvečer do 6. ure zjutraj. Odškodnina pa znaša nad 450 tisoč goldinarjev.

— (Agronomični odsek akademičnega društva „Slovenije“) imel je dne 3. novembra 1881. l. prvo svojo sejo. V novi odbor bili so izvoljeni sledeči gospodje: stud. forest. Jurij Krajgher za predsednika, stud.

agr. Valentin Oblak za podpredsednika, stud. agr. Ivan Arh za tajnika in g. stud. agr. Ferd. Svetek za blagajnika. Predaval je g. Oblak „o kmetijstvu starih Egipčanov.“ Prihoduje zborovanje bode dne 17. novembra s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika 2. Predavanje g. Jurija Krajgherja „o gozdnej stelji.“ 3. Kritika g. Ivana Arha o predavanji g. Oblaka. 4. Slučajnosti. Začetek ob 8. zvečer. Lokale: VIII. Strozzi-Gasse, 26, Gasthaus zur Mühle.

— (Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.) Gospod Jakob Ukmar, učitelj v Goričah, stalno upokojen. Definitivni so postali gg.: Fran Medic na Jesenicah, Jan Vohinec v Šent-Vidu pri Zatičini in gdč. Antonija Junis v Laščah. Gdč. Marija Stuhly je umeščena v Šent-Vidu pri Zatičini. Gosp. L. Vodopivec, dosihmal učitelj in duhovnik na Ubelskem, odhaja v Budanje. Gosp. Fran Bajec, dosihmal pomožni učitelj v Budanji, dobivši spričevalo v Kopru, postaje II. učitelj na Vremu. Gosp. J. Galè, izprašani učiteljski kandidat je začasni učitelj pri sv. Jakobu na Savi.

— (Zahvala.) Gospod dr. Josip Starè, c. k. fin. prokuratorje adjunkt, podaril je knjižnici mengiške šolske mladine lepo zbirko znastvenih in poučljivih knjig, za katere podpisani blagemu dobrotniku v imenu šolske mladeži izreka najiskrenejšo zahvalo. Mengeš dne 13. novembra 1881. Anton Javoršek vodja.

Razne vesti.

* (Hudi potresi) so se v slednjem času zopet jako pogosto ponavljali na Chiosu. Velika vas Thymiana se je zdatno v zemljo pogreznila in prebivalci so jo uže zapustili.

* (Živalski glasovi v pravopisu.) Neki filolog sestavil je, kako se mogo živalski glasovi izraziti pravopisom v raznih modernih jezicah. Kukurikanje kokotovo piše se francosko: kikiriki, italijansko: chicherichi, angleški: kekereke. Mukanje krave označuje se francoskim pravopisom mou, italijanskim mu, angleški: moooh. Meketanje ovce francoski: maisi, italijanski: me, angleški: ma. Oslov „ia“, — piše malo ne vsak narod tema dvema slovoma: „ia“, samo Angleži nijso v stanu na papir staviti glas, koji oponaša osla, nu zato bi se vrlo varal, kdor bi mislil, da v Angleški nijmajo oslov.

Tuji:

16. novembra:

Pri Slonu: Bartha, Tissen in Hirschfeld z Dunaja. — Nechwatal, Koffer in Neht iz Trsta. — Kramer iz Novega mesta.

Pri Maliči: Giegl, Obser, Jast in Ritter z Dunaja. — Kavlac z Gradca. — Kron iz Kočevja. — Widerspiek iz Nürnberga. — Lenk z Dunaja. — Fink iz Gradca. — Liebel iz Lavske coline. — Tirler z Dunaja.

Dunajska borza 16. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld.	95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	"	90	"
Zlata renta	93	"	70	"
1860 drž. posojilo	133	"	—	"
Akije narodne banke	833	"	—	"
Kreditne akije	360	"	60	"
London	118	"	45	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	37 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	60	"
Državno ma. ke	58	"	—	"

Čeva
suha, jesenska,
slanico
prodaje na drobno in debelo,
kože od divjačine
(652—1) kupuje
Fran Hlavka,
pri Kožarji, na emonske cesti št. 8.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliči,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žilnih, oteklino, otrple ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliči“ z zraven stopečim znamenjem: 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje samo (335—8) lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Naložilne in spekulacijske kupčije

v vseh kombinacijah se po prijazno rešenih in diskretno po originalnih kurzih oskrbe po bančni hiši administracije „Leithe“ (Halma), Dunaj, Schottenring 15. (620—6)

Sekači oglja

(648—2)

z dobrimi spričevali dobijo v Riharda viteza Dražaja rudokopu, imenovanem „Seegraben“ pri Ljubnu (Leoben), takoj delo.

Ustanovljeno 1858.

Na dunajske svetovne razstavi l. 1873. odlikovano z medaljo za napredek in v Linci s srebrno medaljo l. 1875.

Kraj za naročevanje vezene od zlata in cerkvenih paramentov.

Prečastitej duhovščini!

Štefan Berlyak,

meščan, izdelovalec cerkvenih paramentov,

priporoča se za izdelovanje vseh vrst cerkvenih del, kasul, pluvialov, baldahinov, mrtvaških prtov, oblačil za cerkvenike in ministrante, cerkvenega perila, kakor tudi duhovenske obleke, abeeskih sukenj, reverend, kosmečkov itd.

Karolina Berlyak

priporoča se za vezanje od zlata in svile:

Kasule, baldahine, mrtvaške prte, stole, bandera, zastave za pevsko in veteranska društva.

Ornati se voljno sprejemajo za apliciranje.

Opazka:

Vezene, za katere se daje tudi tvašina, se prevzamejo za montiranje, in se bodo najskrbneje izvršile; na vsako vprašanje se takoj odgovori. (653—1)

WIEN.

Fabrik und Niederlage: Stadt, Grünangergasse Nr. 12, vis-à-vis der Staatsschulden-Casse.

Bergerjevo medicinično mjilo iz smole (Theerseife),

priporočeno po medic. strokovnj. rabi se v največ evropskih državah s sijajnim vspehom zoper

izpuščaje na životu vsake vrste,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive braste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — Bergerjevo mjilo iz smole ima 40% koncent. smole iz lesa ter se stvarno od vsega družega mjila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se prekanjenju izoguje, zahteva naj se odlično Bergerjevo mjilo iz smole ter naj se pazi na znano varstveno marko.

Kot milejšje mjilo od smole za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper izpuščaje na glavi in koži otrok in kot nepreprečno kosmetično mjilo za umivanje in kopanje pri vsakdanjej rabi služi

Bergerjevo glicerín-mjilo od smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši.

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar **G. HELL v OPAVI.**

V zalogi v vseh lekarnah cele države. Glavne zaloge pa imajo: V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. V Kočevju J. Braune. V Krškem J. Bomeker. V Idriji J. Wartó. V Kranji K. Savnik. V Litiji Jos. Beneš. V Novem mestu D. Rizzoli. V Radovljici A. Roblek. V Vipavi A. Konečný. (22—21)